

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över nätföreskrifter för gasmarknaden, nu fråga om nätföreskriften Harmonised transmission tariff structures for gas

Anledning till detta yttrande

I Energimarknadsinspektionens (Ei) regleringsbrev för år 2015 har regeringen uppdragit åt Ei att för varje aktuell lagstiftningsenhet (nätföreskrift) inkomma med en sammanfattning av innebörden av nätföreskriften. I sammanfattningen ska inkluderas en analys av vad nätkoden förväntas få för konsekvenser för svenska konsumenter, företag och andra aktörer. Sammanfattningen ska också inkludera en bedömning av vad möjliga avsteg från nätkoden kan innebära. Ei ska vid behov uppdatera sammanfattningen vid substantiella förändringar i en nätkod.

Ei ska enligt uppdraget på lämpligt sätt tillvarata den kunskap och erfarenhet som finns inom Konkurrensverket och Affärsverket svenska kraftnät på området vid genomförandet av uppdraget. Rapportering i fråga om respektive nätföreskrift ska ske till regeringskansliet senast i samband med att Agency for the Cooperation of Energy Regulators (ACER) överlämnar sitt utlåtande till Kommissionen i frågan om nätkoden bör antas eller inte.

Bakgrund

ACER har på uppdrag av EU-kommissionen den 29 november 2013 publicerat ramriktlinjen Harmonised transmission tariff structures for gas (bilaga 1).¹ European Network of Transmission System Operators for Gas (ENTSOG) har därefter den 26 december 2014 på uppdrag av EU-kommissionen presenterat ett förslag till nätföreskrift, här efter kallad nätföreskriften (bilaga 2).² ACER meddelade i yttrande (bilaga 5)³ den 25 mars 2015 att nätföreskriften hade brister och uppmanade ENTSOG att göra omarbetningar. En omarbetad version av nätföreskriften (bilaga 6)⁴ skickades därefter från ENTSOG till ACER den 31 juli 2015.⁵ Den väsentligaste förändringen i det nya utkastet

¹ Någon översättning till svenska finns inte.

² Någon översättning till svenska finns inte.

³ Någon översättning till svenska finns inte.

⁴ Någon översättning till svenska finns inte.

⁵ Som komplement till nätföreskriften har ENTSOG även publicerat tre dokument som förklarar vilka aktuella problem som nätföreskriften ska lösa, "Accompanying Document for the Network Code on Harmonised Taransmission Tariff Structures for gas" (bilaga 3) och en konsekvensanalys "Impact Assesment: Harmonisation

var att ENTSOG hade minskat antalet referensprismetoder för utformning av nättariffer till två stycken, den s.k. frimärksmodellen och kapacitetviktad distansmodell. Utöver de två referensprismetoderna innehöll det nya utkastet bestämmelser som möjliggör att transmissionsnätoperatörerna i undantagsfall får tillämpa en annan referensprismetod. Efter en längre beredning av nätföreskriften inom ramen för ACER, meddelade ACER i slutet av oktober 2015 att ACER inte avser yttra sig på nytt i ärendet.

Mot bakgrund av ovanstående redovisar Ei detta yttrande över utkastet till nätföreskrift för gastariffer i enlighet med uppdraget i regleringsbrevet.

Nätföreskriftens innehåll och aktörer som berörs

Nätföreskriften innehåller bestämmelser om utformning av tariffer för transmissionsgasnät. Bestämmelserna berör främst EU:s transmissionsnätoperatörer d.v.s. behörig systemansvarig för överföringssystemen och EU:s energitillsynsmyndigheter för gas.

Inom Europa är det gashandlarna som bokar upp och betalar en nättariff för den kapacitet som krävs för att kunna överföra en viss mängd gas i transmissionsnätet från en inmatningspunkt till en uttagspunkt. Idag förekommer flera olika nättariffmodeller. Syftet med föreskriften är därför att skapa mer enhetliga regler för hur avgifterna i transmissionsnätverksamhet ska tas ut och därigenom underlätta överföringen av gas i transmissionsnätet från ett överföringssystem till ett annat.

I Sverige bokas kapacitet på annat sätt. Vår "modell" med punkttariff medför att det istället är gasnätsföretagen eller kunder direkt anslutna till transmissionsnätet som bokar upp kapacitet i transmissionsnätet. Dessa aktörer betalar nättariff och har därefter tillgång till överföring av gas från hela gasnätet, från såväl transmissionsnätet som distributionsnätet.

En svensk aktör som säljer gas i Sverige kan handla sin gas antingen på den danska gasbörsen Gaspoint Nordic, på de tyska gasbörserna eller genom bilaterala kontrakt utomlands eller i Sverige. För att kunna sälja eller förbruka gas, som köps utanför Sverige, i Sverige måste aktören transitera gasen till Sverige och boka kapacitet i de inmatningspunkter och uttagspunkter som berörs. För att kunna överföra gas som köps i Danmark behövs t.ex. att kapacitet bokas i uttagspunkten i Dragör från det danska nätet. Kapacitet bokas vid bestämda datum genom ett auktionsförfarande. Något motsvarande krav på kapacitetsbokning i inmatningspunkt (faktisk eller virtuell) finns inte i det svenska gasnätet. Istället ombesörjs kapacitetsbokningen av distributionsföretagen eller slutkunderna som är anslutna till transmissionsnätet.

Till skillnad från länderna på kontinenten sker ingen överföring av gas ut från det svenska transmissionsnätet till ett annat transmissionsnät. Någon uttagpunkt till ett annat transmissionsnät finns inte. De svenska uttagpunkterna i transmissionsnätet ansluter direkt till förbrukare eller distributionsföretag.

Nätföreskriften är huvudsakligen utformad med sikte på länder som har sammanlänkningspunkter dvs. gränspunkter där kapacitet bokas av gashandlare.

I det följande kommenteras *ett urval* av de föreslagna nya bestämmelserna.

Kapitel 1 Allmänna bestämmelser

Av artikel 1 och 2 framgår att syftet med nätföreskriften är att ange harmoniserade bestämmelser för tariffstrukturer för transmissionsnätsystem. De harmoniserade bestämmelserna ska uppmuntra till och underlätta effektiv handel med gas och transport av gas mellan olika transmissionsnätsystem inom EU och därmed leda till ytterligare integrering av naturgasmarknaden.

Nätföreskriften är uppdelad i två olika delar. Den ena delen behandlar inmatnings- och uttagpunkter, kapitel 1-4, 6 och 10 och den andra delen behandlar sammanlänkningspunkter mellan två medlemsstater, kapitel 5, 7-9. Det framgår även att nätföreskriften kan tillämpas för inmatnings- och uttagpunkter mot tredje land efter beslut av relevanta nationella myndigheter i berörda länder.

I artikel 4 delas överföringsverksamheten in i två tjänster, överföringstjänster och icke-överföringstjänster och reglerna för utformningen av tarifferna/avgifterna för dessa två kategorier av tjänster kan skilja sig åt. Huvudregeln är att intäkter som ska täcka överföringstjänster ska tas ut av kunderna i form av kapacitetsbaserade tariffer som sätts utifrån ett referenspris. Utöver kapacitetsbaserade tariffer får intäkter för att täcka överföringstjänster också tas ut i form av energibaserade tariffer om vissa förutsättningar är uppfyllda. Vidare anges att tillsynsmyndigheten i syfte att åstadkomma en effektiv användning av transmissionsnätet även kan tillåta andra sätt att utforma tariffen för att täcka kostnader för överföringstjänster. De tjänster som definieras som icke-överföringstjänster ska täckas av en särskild tariff/avgift. En sådan avgift ska vara kostnadsreflekterande, icke-diskriminerade, objektiv och transparent. Den som använder sådana tjänster som definieras som icke-överföringstjänster ska betala för tjänsten om användarna kan identifieras, dvs. man ska minimera att kostnader för dessa tjänster subventioneras av andra nätanvändare.

Artikel 5 gäller för medlemsstater som har mer än en aktiv transmissionsnätsoperatör (vilket inte är relevant för Sverige).

Kapitel 2 Referensprismetod

ACERs ramriktlinje anger att det ska finnas fyra olika kostnadsallokeringsmetoder (referensprismetoder) att välja på vid utformning av transmissionsnätstariffen. ENTSOG har valt att i nätföreskriften föreslå två huvudmetoder, frimärkesmetoden och

kapacitetviktad distansmetod, och en övrig metod. I artikel 13 anges kriterier för när de olika metoderna kan tillämpas.

Syftet med referensprismetoden framgår i artikel 6. I korthet ska referensprismetoden ge ett referenspris och referenspriset ska i sin tur ligga till grund för att ta fram kapacitetsbaserade överföringstariffer med stöd av ett stort antal beräkningsformler.

I artikel 7 och 8 anges minimikriterier för de två huvudmetoderna (frimärkesmetoden respektive kapacitetviktade distansmetoden) och i artikel 9-11 återfinns bestämmelser för hur dessa metoder kan justeras om vissa villkor är uppfyllda. Justeringarna syftar till att säkerställa att tarifferna blir ändamålsenligt utformade. Beslutad referensprismetod ska användas för samtliga inmatnings- och uttagpunkter inom ett och samma system för en fyraårsperiod.

Om den "övriga metoden" ska tillämpas för att beräkna ett referenspris ska ACER yttra sig över metoden innan tillsynsmyndigheten fattar beslut om att godkänna metoden.

ACER ska inom ett år från ikraftträdandet av nätföreskriften ta fram en rekommendation om referensprismetoder och inom fem år från ikraftträdandet av nätföreskriften publicera en rapport avseende de referensprismetoder som tillämpas.

Kapitel 3 Krav på samråd

Artikel 14 innehåller bestämmelser för hur samråd ska genomföras och vad samrådet ska omfatta. Samråd kan antingen genomföras av transmissionsnätsoperatör eller behörig nationell tillsynsmyndighet beroende på vad den behöriga nationella tillsynsmyndigheten bestämt. Samrådet ska ske både på medlemsstatens språk och på engelska. Samrådsdokumentet ska innehålla en redogörelse för föreslagen referensprismetod men även en jämförelse mellan den föreslagna referensprismetoden och exempelvis kapacitetviktad distansmetod om den föreslagna metoden är frimärkesmetoden. Detta samråd ska initieras i god tid före nätföreskriftens ikraftträdande. I samband med samrådet ska ett kostnadsallokeringsstest genomföras enligt artikel 16 i syfte att kartlägga korssubventionering mellan inhemska nätanvändare respektive nätanvändare i andra länder. Artikel 16 innehåller en mängd beräkningsformler.

Samrådet ska sedan genomföras minst var fjärde år. Senast tre månader efter avslutat samråd ska tillsynsmyndigheten fatta beslut om referensprismetoden för utformning av tariffer för överföringstjänster. Tillsynsmyndigheten ska ta hänsyn till inkomna synpunkter i beslutet. Beslutet ska även ange vissa övriga metoder för utformning av tarifferna liksom metoder för utformning av tariffer för icke-överföringstjänster. Om tillsynsmyndigheten fattar beslut om att en alternativ referensprismetod ska användas, ska ACER ges tillfälle att yttra sig. ACER har tre månader på sig och därefter har tillsynsmyndigheten tre månader på sig från mottagandet av yttrandet för att fatta beslut.

Kapitel 4 Krav på publicering av information

Kapitel 4 innehåller bestämmelser om vilken information som transmissionsnätoperatören eller tillsynsmyndigheten ska offentliggöra för att öka öppenheten kring tariffer och tariffsättningen. Enligt artikel 20 ska informationen publiceras på medlemsstatens språk samt på engelska i ett bestämt format. Informationen ska vara gratis, överskådlig, användarvänlig och nerladdningsbar. Av artikel 21 framgår vid vilken tidpunkt transmissionsnätoperatören eller den behöriga nationella tillsynsmyndigheten senast ska publicera efterfrågad information.

Kapitel 5 Reserverat pris

Bestämmelserna i kapitel 5 avser sammanlänkningspunkt dvs. gränspunkt där kapacitet bokas. Eftersom Sverige saknar en gränspunkt där kapacitet bokas så ska dessa bestämmelser inte tillämpas av den svenska transmissionsnätoperatören eller av Ei.

I artikel 22 återfinns de allmänna bestämmelserna för fastställande av reservationspris. För årliga normala kapacitetprodukter med given kapacitet ska reservationspriset motsvara referenspriset. För icke årliga kapacitetprodukter med given kapacitet ska reservationspriset beräknas enligt artiklarna i detta kapitel. Beräkningar av reservationspriset ska även göras för årliga- och icke årliga kapacitetprodukter med fränkopplingsbar kapacitet. Nivån på multipliceringsfaktorerna och säsongsfaktorer samt avräkningsnivån för kapacitetprodukter med fränkopplingsbar kapacitet kan tillämpas på alla eller någon särskild gränspunkt.

Behörig nationell tillsynsmyndighet ska samråda med angränsande medlemsstater innan beslut fattas om nivån på multipliceringsfaktorerna och säsongsfaktorer samt avräkningsnivån. Artikel 23 anger ramarna multipliceringsfaktorerna och säsongsfaktorerna. Artikel 24 anger kriterierna för hur beräkningen av reservationspris för icke årliga kapacitetprodukter med given kapacitet ska genomföras när det saknas säsongsfaktorer. Artikel 25 anger vidare hur beräkningen går till när det finns säsongsfaktorer för icke årliga kapacitetprodukter med given kapacitet. Artikel 26 beskriver beräkningen av reservationspris för kapacitetprodukter med fränkopplingsbar kapacitet.

Kapitel 6 Avstämning av inkomster för överföringstjänster

Kapitel 6 innehåller bestämmelser om vad som ska gälla om intäkterna från nättariffer blir högre eller lägre än de intäkter som nätföretaget totalt får debitera. Reglerna skiljer sig åt beroende på om intäkterna fastställs genom en intäktsram eller på annat sätt. Eftersom transmissionsnätföretagets intäkter i Sverige fastställs genom en intäktsram refereras enbart dessa bestämmelser.

I artikel 27 fastställs de allmänna principerna för tariffutformningen, bl.a anges att under och överdebitering ska minimeras och stora förändringar i tarifferna mellan åren ska undvikas. Vidare anges att intäkterna från överföringstjänsten ska erläggas "in a timely manner", vilket torde innebära att kostnader och intäkter bör ha någon form av tids samband. Det anges att principerna kan tillämpas även på intäkter från icke-

överföringstjänster. Slutligen anges också att man ska undvika att det uppkommer problem i transmissionsnätsoperatörens intäkts- och kassaflöden.

Artikel 28 anger kriterier för hur man fastställer om det föreligger över- eller underdebitering av intäkter från överföringstjänster. I artikel 29 anges regler för det s.k regleringskontot och vilken information som ska finnas på kontot. Syftet med regleringskontot är att kunna ersätta transmissionsnätsoperatören för underfinansiering och vid överfinansiering ska överskottet komma nätanvändarna tillgodo. Det anges också att den nationella tillsynsmyndigheten får besluta att över- resp. underdebitering inte ska anges på regleringskontot. Det är möjligt att dela in kontot i underkonton så att det går att följa i vilka punkter eller för vilka tariffer under- resp. överdebitering har skett.

Artikel 30 anger bestämmelser för hur under- och överskott på regleringskontot ska stämmas av i efterkommande tariffperioder. Den nationella tillsynsmyndigheten ska godkänna hur under- och överskott hanteras och stämma av regleringskontot.

Kapitel 7 Prissättning av kapacitet och "bundlad" kapacitet i virtuella sammanlänkningspunkter

Bestämmelserna i kapitel 7 avser sammanlänkningspunkt dvs. gränspunkt där kapacitet bokas. Eftersom Sverige saknar gränspunkt där kapacitet bokas så kommer dessa bestämmelser inte att tillämpas av den svenska transmissionsnätsoperatören eller av Ei.

I artikel 31 anges hur "bundlad" kapacitet ska prissättas. Reservationspriset för "bundlad" kapacitet ska motsvara reservationspriserna för kapaciteten som ingår i den "bundlade" kapaciteten. De berörda nationella tillsynsmyndigheterna ska fatta beslut minst 3 månader innan den årliga auktionen för standardprodukter påbörjas gällande den fördelning som är överenskommen mellan respektive transmissionsnätsoperatör. I avsaknad av beslut från alla berörda nationella tillsynsmyndigheter ska fördelningen vara lika mellan transmissionsnätsoperatörerna. Vidare anges i artikel 32 regler för prissättningen av de kapacitetprodukter som erbjuds i en virtuell sammanlänkningspunkt.

Kapitel 8 Clearingpris och detbetalade priset

Bestämmelserna i kapitel 8 avser sammanlänkningspunkt dvs. gränspunkt där kapacitet bokas. Eftersom Sverige saknar gränspunkt där kapacitet bokas så kommer dessa bestämmelser inte att tillämpas av den svenska transmissionsnätsoperatören eller av Ei.

Artikel 33 anger formeln för beräkning av clearingpriset för en standardkapacitetprodukt i gränspunkt. Artikel 34 anger formlerna för att beräkna det pris som ska betalas för en standardkapacitetprodukt i gränspunkt.

Kapitel 9 Tilläggskapacitet

Bestämmelserna i kapitel 9 avser sammanlänkningspunkt dvs. gränspunkt där kapacitet bokas. Eftersom Sverige saknar sådan gränspunkt där kapacitet bokas så kommer dessa bestämmelser inte att tillämpas av den svenska transmissionsnätsoperatören eller av Ei.

Artikel 36 anger reglerna för ett ekonomiskt test avseende s.k. tilläggskapacitetsprojekt. I artikel 38 fastställs det att ett ekonomiskt test ska genomföras för "bundlade" kapacitetsprodukter med givna parametrar. I artikel 39 finns det publiceringskrav på transmissionsnätsoperatören som är relaterade till den ekonomiska testen för tilläggskapacitetsprojekt. Enligt artikeln ska transmissionsnätsoperatören även lämna viss information till den berörda nationella tillsynsmyndigheten för godkännande. Principer för utformning av tariffer för tilläggskapacitet anges i artikel 40.

Kapitel 10 Slut- och övergångsbestämmelser

I artikel 41-43 återfinns förslag till vissa övergångsbestämmelser i syfte att ta hänsyn till befintliga tariffstrukturer, intäktsramperioder och övergångseffekter av en ny referensprismetod. Det är troligt att dessa bestämmelser kommer att bli föremål för förändringar under förhandlingsarbetet i kommitteen.

Principen är den att transmissionsnätsoperatören kan begära en förlängd implementeringstid om 24 månader från och med ikraftträdandet av förordningen. Det är den behöriga nationella tillsynsmyndigheten som godkänner den förlängda implementeringstiden. I artikel 42 beskrivs när det kan behöva vidtas särskilda åtgärder. Den behöriga nationella tillsynsmyndigheten ska ta ställning till åtgärder om transmissionsnätsoperatören ansöker om det. De särskilda åtgärderna får endast tillämpas under en tidperiod av 24 månader från och med ikraftträdandet av nätföreskriften. Artikel 43 påvisar att det finns en möjlighet att ha en längre övergångsperiod än 24 månader om det påverkar utförandet av specifika kontrakt eller inte sammanfaller med start av en tillsynsperiod eller tariffperiod. I artikel 44 finns det regler för vilka befintliga tariffer som inte ska beröras av de nya bestämmelserna. Artikel 50 anger datum för ikraftträdandet av förordningen.

Ei:s bedömning

En nätföreskrift behöver inte implementeras i svensk lagstiftning utan gäller direkt.

Idag fastställer Ei en intäktsram för transmissionsnätet enligt 6 kapitlet i naturgaslagen.

Transmissionsnätsoperatören Swedegas AB (Swedegas) ska utforma de enskilda nättarifferna i enlighet med 6 kap. 2-3 §§ naturgaslagen. Av 2 § framgår det att avgifter och övriga villkor för överföring och lagring av naturgas samt för tillträde till en förgasningsanläggning ska vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande. Vidare anges att vid utformningen av villkoren för överföring av naturgas ska särskilt beaktas antalet anslutna kunder, kundernas geografiska läge, mängden överförd energi och abonnerad effekt, kostnaderna för överliggande ledningar, leveranssäkerhet och trycket i ledningarna. Villkoren för överföring av naturgas ska vidare utformas så att den avgift en kund betalar för överföringen innefattar avgift för överföringen i samtliga rörledningar genom vilka överföringen sker.

I nätföreskriften införs nu detaljerade regler för utformning av nättariffer och metoderna ska godkännas av Ei. Det medför att 6 kap. 2-3 §§ naturgaslagen behöver anpassas till

nätföreskriften. Taket för den totala intäkten för Swedegas kommer även fortsättningsvis anges av intäktsramen. Däremot påverkar nätföreskriften hur intäkterna ska fördelas på de olika nätanvändarna.

En svårighet i tillämpningen av nätföreskriften kommer att vara att nätföreskriften utgår från att kapacitet för överföring på transmissionsnät bokas i både inmatnings- och uttagspunkter. Sverige saknar inmatningspunkt för införsel av gas från Danmark till det svenska transmissionsnätet. En fråga man kan ställa sig är därför om nätföreskriften kommer att medföra att Sverige måste ändra marknadsmodell. Ei:s uppfattning är att så inte är fallet eftersom Kommissionen redan är införstådd med den ordning som gäller i Sverige och har accepterat denna. I nätföreskriften Capacity Allocation Mechanisms (CAM) och Congestion Management Procedures Guidelines (CMP) som redan trätt ikraft listas inte sammanlänkningspunkten dvs. gränspunkten mellan Danmark och Sverige som en sådan gränspunkt där reglerna i CAM och CMP blir tillämpliga. Bakgrunden till detta är att man redan vid beslutet om CMP angav att "Bestämmelserna i punkt [...] ska tillämpas på sammanlänkningspunkter mellan angränsande inmatnings-/uttagssystem, oavsett om de är fysiska eller virtuella, mellan två eller flera medlemsstater eller inom samma medlemsstat om det tillämpas procedurer för att reservera kapacitet för användare vid punkterna."

Swedegas har två andra inmatningspunkter på transmissionsnätet, dels genom lagret i Halmstad (Skallen) och dels genom biogasanläggningen Gobigas i Göteborg. Tillflödet av gas till transmissionsnätet från dessa punkter är däremot mycket litet och kan inte anses utgöra utmatningspunkter i den mening som avses i nätföreskriften.⁶

Ei:s utgångspunkt är att Swedegas transmissionsnät i detta sammanhang i sin helhet bör betraktas som en uttagszon (exit)⁷ från det danska nätet vilket innebär att bestämmelserna i artiklarna i kapitel 5, 7-9 inte ska tillämpas.

Direkt berörda av det nya regelverket är Swedegas och Ei medan övriga aktörer berörs indirekt. De företag som är verksamma inom det västsvenska naturgassystemet utöver Swedegas är Eon Gas Sverige AB, Göteborg Energi Gasnät AB, Kraftringen Nät AB, Varberg Energi AB och Öresundskraft AB. Swedegas bedriver lagring och transmission. Övriga företag bedriver distributionsverksamhet. Det finns närmare 37 000 kunder anslutna till det västsvenska naturgassystemet, varav cirka 34 000 är hushållskunder, spis- och villakunder. Resterande kunder är företagskunder. Samtliga nämnda aktörer och kunder som är anslutna till naturgassystemet kan komma att påverkas av ändringar i transmissionsnätstariffens utformning. Naturgassystemet i Stockholmsområdet och berörda aktörer där kommer inte att beröras av införandet av nätföreskriften eftersom regelverket avser certifierade transmissionsnätsoperatörer.

⁶ Det PCI-projekt (project on common intresset) som Swedegas utgörs av en LNG-terminal i Göteborg som i första hand ska förse fartyg och industrier med LNG-gas. Terminalen kommer tidigast att tas i bruk 2017-2018. Den kommer inte kopplas till transmissionsnätet förrän tidigast år 2020-2021. Det innebär att det inte kommer bli någon ny inmatningspunkt inom de närmaste åren.

⁷ Av Ei:s beslut 700-10-102183 och 7820-20009-101935

I syfte att kunna bedöma konsekvenserna av nätföreskriften för svenska intressenter har Ei vid två tillfällen under 2015 bjudit in aktörerna till samråd. Swedegas har kommit in med synpunkter under samrådet (bilaga 8).

Konsekvenser för den svenska gasmarknaden

Swedegas

Swedegas kommer att behöva bestämma sig för vilken referensprismetod som ska ges in till Ei för godkännande. Swedegas har bl.a. påtalat att Swedegas idag använder en frimärkestarriff vilken är en av de metoder som är möjliga att använda enligt utkastet till nätföreskrift. Frimärkestarriff är även den metod som är klart vanligast i EU idag (24 av 43 gastransmissionsnätsoperatörer använder frimärkestarriff). Utgångsläget med en frimärkestarriff är enligt nätföreskriften att hälften av kostnaderna allokeras till inmatningspunkterna och hälften till uttagpunkterna men tillsynsmyndigheten kan besluta om annan fördelning. Eftersom Sverige inte har en inmatningspunkt till det svenska gasnätet får i så fall fördelningen ske på annat sätt. I annat fall skulle det kräva att Swedegas tar betalt för inmatning i Dragör vilket i sin tur förutsätter införandet av en inmatningstarriff. Sådan modell kräver ändringar i svensk lagstiftning.

Swedegas uppger att en inmatningstarriff skulle medföra att fler delar i nätföreskriften blir relevanta för Sverige (kapitel 5, 7, 8 & 9). Vidare att nätföreskriften Capacity Allocation Mechanisms in Gas Transmission Systems (CAM) och Congestion Management Procedures (CMP) även blir tillämpliga i vissa delar såsom regler för kapacitetsallokering och flaskhalshantering.

Enligt Swedegas tillämpar de en metod som liknar frimärksmodellen med den skillnaden att 100 procent av intäktsramen fördelas mellan uttagpunkterna istället för nätföreskriftens huvudregel som är att 50 procent fördelas på uttagpunkterna respektive 50 procent på inmatningspunkterna. Ei konstaterar att nätföreskriften innehåller möjlighet att tillåta en annan fördelning än den 50/50 fördelning som nämns. Vidare finns det möjlighet för Ei att efter yttrande från ACER godkänna en alternativ referensprismetod. Därmed finns det förutsättningar att utforma referensprismetoden på flera olika sätt. Det ankommer dock på Swedegas att återkomma till Ei med förslag på referensprismetod. Innan Ei mottagit ett sådant förslag kan Ei inte utreda och bedöma vilka eventuella förändringar som regelverket medför för transmissionsnätstarriffernas utformning. Eftersom Swedegas intäkt bestäms genom intäktsramen medför inte val av referensprismetod högre eller lägre intäkter för Swedegas.

I artikel 14 i nätföreskriften anges vissa krav på samråd. Samrådet kan antingen genomföras av transmissionsnätsoperatören, dvs. Swedegas eller behörig tillsynsmyndighet. Ei anser att det är lämpligt att kravet på samråd läggs på Swedegas. Det behöver dock tydliggöras i nationella bestämmelser när nätföreskriften har trätt ikraft. Ei föreslår att Swedegas åläggs att publicera den information som anges i artikel 17-21 eftersom Swedegas kunder därmed får lättare att ta del av informationen än om

den återfinns hos Ei. Informationsskyldigheten bör tydliggöras i nationella föreskrifter när nätföreskriften trätt ikraft.

Ei har bett Swedegas att uppskatta sina eventuella ökade kostnader med anledning av nätföreskriften. Swedegas har uppgett att de inte kan bedöma kostnaden för ett införande eftersom de bara har börjat analysera konsekvenserna av förslagen. Eftersom det redan idag finns krav på Swedegas att samråda med berörda aktörer och tillhandahålla information bedömer Ei att de tillkommande samråds- och informationskraven inte bör medföra annat än begränsade kostnader.

I artikel 28-30 i nätföreskriften finns det särskilda bestämmelser om att varje transmissionsnätoperatör ska ha ett s.k regleringskonto och att över- och underdebitering ska justeras över tiden. I det svenska regelverket finns redan idag regler för hur över- och underdebiteringar ska hanteras inom ramen för fastställandet av intäktsram. När nätföreskriften har beslutats behöver det utredas om mer detaljerade nationella bestämmelser om regleringskonto och kontots utformning bör införas i svensk lagstiftning.

Gasnätsföretag

Om de nya reglerna medför att Swedegas nuvarande tariffstruktur ändras kommer de nya reglerna att få konsekvenser för gasnätsföretagen. Eftersom det finns flera olika referensprismetoder och kriterier som kan komma att användas vid utformningen av tariffen enligt nätföreskriften så går inte konsekvenserna för enskilda gasnätsföretags tariffen att uppskattas. Utgångspunkten är dock att eventuella höjningar eller sänkningar hanteras inom ramen för gasnätsföretagens intäktsramar.

Gasnätskunder

Nätföreskriften medför inga förändringar för gasnätskunderna som kollektiv då den totala intäkten för Swedegas även fortsättningsvis fastställs genom reglerna om intäktsram i naturgaslagen. För en enskild gasnätskund kan en förändrad tariffstruktur däremot medföra ändringar i storleken på den nättariff som kunden betalar. Precis som angetts ovan kan denna fråga dock analyseras först när Swedegas har underställt Ei sitt förslag om referensprismetod och övriga metoder för tariffsättningen.

Balansansvariga

De balansansvariga berörs inte direkt av förändringar i transmissionsnätstariffens utformning.

Gashandlare

Gashandlarna berörs inte direkt av förändringar i den svenska transmissionsnätstariffens utformning.

Ei noterar dock att i den marknadsmodell råder på kontinenten och som t.ex. Danmark tillämpar idag, är gashandlaren den aktör som betalar för transporten av gas i det danska transmissionssystemet. Genom införandet av nätföreskriften kan större eller mindre del

av överföringskostnaden för överföring av gas i Danmark allokeras till de gashandlare som transporterar gas till den svenska marknaden. Ei kan inte överblicka om nättarifferna kommer att förändras i Danmark.

Ei

Ei ska godkänna Swedegas förslag till referensprismetod och andra metoder som används för utformning av nättariffer. Sådana beslut ska fattas i vart fall var fjärde år. Eftersom Ei inte godkänner de metoder som ligger till grund för utformningen av transmissionsnätstariffen idag kommer Ei att få nya tidskrävande och komplexa arbetsuppgifter.

Vidare ska Ei inrätta ett regleringskonto för över- och underdebiteringar. Även om Ei redan idag stämmer av hur de faktiska intäkterna totalt förhåller sig till en beslutad intäktsram får det antas att de nya reglerna om regleringskonto kommer att innebära att en mer detaljerad uppföljning får införas.

Swedegas har påtalat att de anser att det finns anledning att övergå till en shippermodell. Ei konstaterar att denna fråga har varit föremål för flera utredningar. Ei anser inte att denna nätföreskrift i sig medför att det finns skäl att utreda denna fråga på nytt.

Ei bedömer att de nya uppgifterna medför att Ei stadigvarande behöver tillföras en (1.0) årsarbetskraft.

Förslag till fortsatt handläggning

Under 2016 kommer utkastet till nätföreskrift att förhandlas i Kommissionens kommitté för genomförande av de gemensamma reglerna för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas (Gaskommitten). Mot bakgrund av att det överlag finns en positiv inställning till en nätföreskrift för gastariffer för att underlätta handel med gas mellan medlemsstaterna är det sannolikt att nya regler om gasnätstariffer kommer att beslutas. Däremot finns det delade meningar om innehållet i nätföreskriften och i de kommande förhandlingarna bör Sverige framhålla följande:

- Gemensamma EU-regler för gasnätstariffer i transmissionsnätet är av betydelse framförallt på kontinenten där flera gassystem är länkade till varandra. Gemensamma regler för hur kostnader allokeras bör underlätta överföringen av gas mellan länder som transiterar gas och därmed underlätta framväxten av en gemensam marknad för gas.
- Sverige bör på nytt påminna kommissionen och övriga medlemsstater om hur den svenska gasmodellen fungerar och få förståelse för vår marknadsmodell. Vidare bör nämnas att Sverige inte transiterar gas mellan länder. Sverige bör verka för att det införs referenser i nätföreskriften som tydliggör att Sverige inte har inmatningspunkt respektive sammanläkningspunkt där kapacitet bokas jfr CMP och CAM.

- Sverige bör verka för att de administrativa bördorna för Swedegas och Ei bli så små som möjligt.
- Sverige bör verka för att nätföreskriftens regler kan koordineras med nuvarande regler om intäktsram och tidpunkterna för intäktsramsbeslut. Ei:s beslut om referensprismetod mm bör t.ex. kunna sammanfalla med beslutet om intäktsram. Beslut om nästa intäktsram för perioden 2019-2022 beslutas senast i oktober 2018 och intäktsramsperioden därefter beslutas senast oktober 2022.

Beslut om detta yttrande har fattats av ställföreträdande generaldirektören Tony Rosten. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit chefsekonomen Therése Hindman Persson och särskilde rådgivaren Göran Morén, samt juristen Petra Lindmark, föredragande.

Tony Rosten

Petra Lindmark

Bilagor

1. Ramriktlinjen "Harmonised transmission tariff structures for gas"
2. Nätföreskriften "Harmonised transmission tariff structures for gas"
3. Accompanying documents for the network code on harmonised transmission tariff structures for gas
4. Impact assessment harmonisation of the tariff setting year
5. Opinion of the Agency for the Cooperation of Energy Regulators No 02/2015, of 26 March 2015 on the Network Code on Harmonised Transmission Tariff Structures for Gas
6. Uppdaterad version av nätföreskriften " Harmonised transmission tariff structures for gas" per den 31 juli 2015 från ENTSOG
7. Explanatory Document for the Network Code on Harmonised Transmission Tariff Structures for Gas per den 31 juli 2015 från ENTSOG
8. Synpunkter från Swedegas